

Мета і методика досліджень. Метою досліджень було застосування усіх доступних і можливих методів фізіологічних досліджень.

Для цього необхідно було знати, як у здоровому організмі відбуваються ті чи інші процеси. Функції організму собак розглядалися з огляду на вік, стать, умови годівлі та утримання. Тому необхідно було застосовувати інформацію із: загальної фізіології, спеціальної, порівняльної, вікової, еволюційної, екологічної, тощо. Тому, що взаємозв'язок організму собаки із зовнішнім середовищем має вплив на гомеостаз, ріст, розвиток, розмноження.

З літератури відомо, що в механізмі розвитку та перебігу симптомів ураження, які характеризуються запальними процесами важлива роль належить активним біогенним амінам і в першу чергу гістаміну. Надлишок в організмі гістаміну і інших біогенних амінів, порушує нервові процеси і тонус гладеньких м'язів шлунково-кишкового тракту, кровоносних судин, бронхів і спричиняє біль, посилює запалення. Сам факт запалення, здебільшого, є результатом потрапляння в організм патогенних чинників. Це можуть бути різні бактерії, віруси, простіші, тощо. Саме тому, для вияснення причини захворювання необхідно застосовувати різні методи фізіологічних досліджень із наступним застосуванням фармакотерапевтичних засобів [2, 3].

Висновок. Застосування різних фізіологічних методів дослідження дозволяє визначити ступінь ураження тварини і вид патологічного агента.

Література

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин: підручник: видання друге, доопрацьоване/ А.Й. Мазуркевич, В.О. Трокоза, В.І. Карповський та ін.; за ред. А.Й. Мазуркевича, В.О.Трокоза. К. : НУБіП України, 2014. 456 с.
2. Slyusar N. V. Farmakolohiya antybiotykyv z osnovamy biotekhnolohiyi (СН. 1). Navchal'nyy posibnyk. Kamyanets' – Podil's'kyu.: vyd-vo «Vit'A Druk»,2018.197s.
3. Слюсар Н. В. Особливості покращення викладання «Фізіології тварин» студентам, майбутнім лікарям ветеринарної медицини. Науково-технічний бюлетень інституту біології тварин і ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок. Львів, 2023. Вип.24, №2. С.193-199.

УДК 636.4.09:616.995.132

ЛИСЮК Олександр, здобувач вищої освіти II курсу ОС «Магістр» спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **ПРОСЯНИЙ Сергій**, канд. с.-г. наук, доцент

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ВПЛИВ АСКАРИДІОЗНОЇ ІНВАЗІЇ НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ КРОВІ КУРЕЙ

Визначення показників крові при гельмінтозах птиці має важливе значення для оцінки патологічних процесів в організмі. Відомо, що кров

реагує на будь які зміни гомеостазу в організмі під впливом різноманітних патогенів.

В зв'язку з цим, нами було досліджено деякі показники крові за аскаридіозної інвазії, а саме: кількість еритроцитів, лейкоцитів та лейкоцитарну формулу.

Результати отриманих даних (табл. 1) показують, що картина крові птиці за спонтанної аскаридіозної інвазії має вірогідні відхилення від показників крові здорових курей.

Таблиця 1

Деякі показники крові при спонтанній аскаридіозній інвазії курей, n = 15

Показники,%	Групи птиці		P
	Контрольна, M±m	Дослідна, M±m	
Лейкоцити, Г/л	31,5±0,16	41,1±0,15	0,05
Еритроцити, Т/л	3,5±0,11	2,9±0,14	0,05
Лейкограма,%			
Лімфоцити	58,1±2,33	46,1±2,11	0,05
Моноцити	6,7±0,57	4,1±0,64	0,05
Еозинофіли	7,4±0,56	11,8±0,52	0,01
Базофіли	1,4±0,3	1,0±0,2	-
Нейтрофіли	26,4±2,01	37,0±1,92	0,01

Зокрема, у здорових курей кількість лейкоцитів знаходилась у межах норми 31,5 Г/л, що відповідає середнім показникам для цього виду і віку птахів. Вміст лейкоцитів у крові хворих на аскаридіозну інвазію зростав до 41,1 Г/л при P<0,05.

Отже, при вищезгаданій патології, ми спостерігали помірний лейкоцитоз, що може свідчити про сенсibiliзацію організму та активну реакцію лімфоїдних органів на інвазію. Лейкоцитарну реакцію у даному випадку можна розглядати, як наслідок впливу на лейкобластичну систему продуктів виділення паразитів і продуктів розпаду травмованих тканин, а також, як наслідок антигенного впливу паразитів на організм курей. Запальна реакція організму теж обумовлює лейкоцитоз.

Як показали результати наших досліджень, за тривалої дії на організм нематод відбувалось статистично вірогідне зменшення кількості еритроцитів в крові (P<0,05) з 3,5 до 2,9 Т/л. На наш погляд, різке зменшення кількості еритроцитів свідчить про глибокі патологічні процеси, які відбуваються в організмі під впливом паразитів. Тривала дія продуктів виділення паразитів, а також їхніх токсинів та алергенів негативно впливає на гематопоетичну функцію, а також спричинюють руйнування еритроцитів і, внаслідок цього, ми спостерігаємо виражену еритропенію.

Аналіз кількості окремих видів лейкоцитів у контрольних та інвазованих курей свідчить про те, що лімфоїдні та кровотворні тканини птиці на різних стадіях хвороби проявляють активну реакцію.

Найбільш суттєвою зміною в лейкоформулі є нейтрофілія і еозинофілія. Кількість нейтрофілів вірогідно зростає у хворих порівняно зі здоровими птахами в 1,40 рази. Отже, нейтрофілія свідчить на високу антигенність паразитів, що проявляється запальними реакціями і підвищенням фагоцитарної активності нейтрофілів.

Також зміни у лейкограмі свідчить про поступовий розвиток еозинофілії. Якщо у здорових курей рівень еозинофілів становив 7,4%, то вже у хворих він зростав відповідно в 1,59 рази. Отже, саме ці клітини напевне є найбільш чутливими до продуктів обміну речовин та токсинів, які виділяють паразити в організмі хворих тварин.

В цілому зміни у лейкограмі свідчать про значну інтоксикацію організму досліджуваних курей та пригнічення лімфо-, моноцито- та базофілопоезу, про що свідчить зменшення рівня лімфоцитів, моноцитів та базофілів відповідно в 1,26; 1,63 і 1,40 рази порівняно з контролем. Звичайно, що ці зміни частково зумовлені нейтрофілією.

Таким чином, в організмі хворих на аскаридіозну інвазію курей виявлено глибокі порушення морфологічних показників крові, що безперечно впливає на порушення обмінних процесів в організмі та різкого зниження опірності організму.

УДК 638.15

ЛИТВИНЕНКО Станіслав, здобувач вищої освіти V курсу спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **БУКАЛОВА Наталія**, канд. вет.. наук, доцент Білоцерківський національний аграрний університет м. Біла Церква, Україна

ПОШИРЕННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА КЛІЩОВОЇ ІНВАЗІЇ У БДЖІЛ

Одне із найпоширеніших акарозних (кліщових) захворювань бджіл – акарапідоз, збудником якого є трахейний кліщ із підряду *Trombidiformes*, родини *Scutacaridae*, виду *Acarapis woodi*. Ця кліщова інвазія бджіл характеризується ураженням органів дихання – передніх грудних трахей, де кліщі швидко розмножуються, закривають їх просвіт тілами і продуктами життєдіяльності. Це призводить до порушення газообміну та голодування. Паразити, живлячись гемолімфою бджіл, ослаблюють їх організм, знижують продуктивність і скорочують термін життя.

Розвиток хвороби відбувається повільно, оскільки розмноження кліщів стримується нездатністю кліщів виживати поза організмом бджоли. У вулику, за безпосереднього контакту бджіл, кліщі переповзають із трахей